

Crònica del sopar literari amb Maria Barbal

Aquest divendres 22 a les 20:30h al Casino del Centre vam poder gaudir d'un bon sopar, una bona vetllada i una conversa interessant amb l'escriptora nascuda a Tremp i Premi Joaquim Ruyra, Maria Barbal. Barbal venia a presentar-nos el seu nou llibre: "Amic escocès".

La taula habitual de la llibreria Perutxo va tornar a ser devorada per lectores i lectors assistents a l'acte, per comprar-lo.

Més enllà de la presència de Perutxo, unes 54 persones van venir a escoltar l'autora del conegut llibre "**Pedra de tartera**". Aquesta obra mestra és el primer escrit del "cicle del Pallars", que es com es coneixen tots els títols que l'editorial li ha publicat i que tracten de temes i de contextos situats a les dues comarques catalanes (Pallars Jussà i Pallars Sobirà). "Càmfora, Carrer Bolívia, País íntim, i aquest darrer, també formen part d'aquest conjunt de llibres", va recordar la presentadora de l'acte, Esther Bueno, "que ahora segueixen un mateix fil conductor", amb la qual cosa te'ls pots llegir com una mena de continuació.

Bueno va presentar el seu darrer llibre expressant que "l'**Amic escocès**, publicat al gener d'aquest any, se situa en la postguerra viscuda al món rural i basada en unes cartes d'històries reals, d'una realitat que vol reflectir l'autora a través de la ficció i de la veu anònima (en "off") que fa de narrador del llibre".

Barbal sobre el seu ofici, va explicar que "no escrius si no hi ha reptes, no hi ha treball d'aprofundiment si no emprens el projecte, i tot i que la història pugui ser bonica, **no treballes si no hi ha quelcom que et tibi**". Pedra de Tartera "surt d'una necessitat vital, d'una història; abans no publicava llibres".

Bueno li va preguntar si el narrador (la veu en off) era per donar veu a qui no la té. I Barbal li va contestar que "no". "No pretenc explicar el que passar, una novel·lista el que aporta a la memòria i la història sempre és parcial, explica sempre una història, ser honest és explicar-la amb sinceritat i que els lectors després hi reflexionin".

"Barbal va néixer acabada la guerra" va explicar Bueno, i com recorda la mateixa escriptora, "tot i que en els anys posteriors no es parlava de la guerra, ni a l'escola ni al carrer, a casa seva sí. La família en feia una dicotomia clara entre un passat confortable i esperançador en temps de preguerra i un temps present (llavors), en el sentit contrari".

Bueno va explicar que al llibre hi havia un context molt vinculat a la natura, una natura "aclaparadora" i Barnal li va dir que "el personatge Benet la vivia com a suau i no com a aclaparadora" que és com molts la sentim, "sobretot si som de ciutat" li va dir la presentadora.

Després d'aquests incisos, Barnal va reconèixer que "jo diferencio molt entre amor i enamorament" com a resposta a "L'amor ho pot tot?" que li va preguntar Bueno.

La presentadora Esther Bueno va recordar i resumir l'estil i el format del llibre, de forma molt acurada: "no és una història trivial, té colors , i s'amplia a vuit personatges cadascú del seu punt de vista, que comenten altres personatges, com una representació de la societat -que Barnal va dir que no pretenia fer, en que hi ha un narrador omniscient, una primera persona del singular en format de cartes i monòlegs i una part més dialogada i teatral, amb "les tres del poble". Aquestes personatges que surten a l'obra, van aparèixer en el text que Barnal ens va llegir amb la variant catalana del pallerenc, que hi és molt present a l'obra. Als assistents els agrada la lectura i la versió dialectal. Hi va haver emoció a la sala. La presentadora va indicar que en aquell tros "es reconeixia el llenguatge de la zona del Pallars i que el llibre està ple de preguntes i reflexions que es feien al lector que eren molt interessants com: *érem tant joves que ens vam dir adéu per sempre, els seus somnis on queden? de que depèn doncs l'oblit?*, frases que ens arriben molt i ens fan reflexionar. Barnal va matisar-ho: "no hi penso que llavors, en aquell escrit concret, s'aturarà el lector" però són qüestions que a ella l'han frapat, se les ha preguntat, i que "em poso el repte d'entendre-les", com l'argument de l'història que vol escriure, aquest "és el repte i escric sobre ell".

Bueno també li va preguntar si Benet, el narrador i protagonista de l'obra, s'assemblava a una protagonista del seu primer llibre, a la qual cosa, també li va respondre que no, exposant que "és molt curiós com **el lector veu coses que tu no has vist**".

Preguntes, reflexions i conversa amb el públic

A part d'algunes llàgrimes per l'emoció del que explicava **Maria Barbal** de gent nascuda a Tremp que viu a l'Hospitalet, i d'un club de lectura que viu a Tremp i va baixar a l'Hospitalet per donar escalf a la seva escriptora de capçalera. I de donar-li les gràcies per poder escoltar-la amb el seu deix territorial, explicant històries que interpel·laven la infància d'un part del públic. Es va concloure, que ella era la màxima exponent de la literatura de la seva zona.

A l'escriptora li van preguntar sobre el **talent**. Barbal va exposar que "no conec escriptors que no hagin estat grans lectors i molt bons observadors, crec més en els hàbits, etc., tot i que també hi ha d'haver quelcom d'habilitat". L'Amadeu Juan, president de l'entitat, li va preguntar: "Com pot ser que en els sopars literaris hi hagi una presència tan gran i diferent de dones en relació amb els pocs homes que hi assistim, per què al teatre, al cinema, a molts espectacles culturals, etc., hi trobem dones, moltes dones, juntes, en grup, o soles, o en parella, i en canvi pocs homes. **La cultura sembla de dones** però en canvi els premis també en literatura solen ser principalment homes. Al acabar l'acte d'avui, tindrem una cua plena de dones perquè li firmis els teus llibres, no pas homes". Barbal li va contestar que "abans les mares (que és qui educava) els hi deien als nens que no ploressin i això ha influït varies generacions d'homes, tot i que ha canviat. Hi ha molts homes que es pregunten i et diuen: Per què llegir quelcom que no és veritat? Ja que han estat educats en fer carrera professional, en allò pràctic, en guanyar els diners de la família. Ara ens hem aproximat, però les dones continuen llegint més ficció, novel·les plenes de sentiments, mentrestant els homes llegeixen més els diaris, amb notícies reals.

Barbal també va exposar que els poetes són els grans artistes de l'emoció, va recordar amb part del públic el Tren de Tremp i la inconnexió amb bona part del país per no haver unit aquesta línia amb Barcelona directament i no haver de canviar d'andana a Lleida, etc. Hi va haver referències a **Antonio Machado** que explica una època similar a la del llibre. Autor que va ser elogiat per la convidada. I també hi va haver el típic debat sobre si se li feia pesat que la coneguessin sobretot pel seu primer llibre publicat, Pedra de Tartera i si el considerava el millor. O com Manel de Pedrolo, i el seu Manuscrit del Segon Orígen, el considerava, precisament, el menys valuós i mal escrit. Barbal va recordar que li va costar poc temps escriure'l en comparació amb d'altres però perquè tenia un délit per fer-lo, i que no el té pas travessat com altres autors tenen el seu llibre més conegut.

Joan Gil

Tres Quarts per Cinc Quarts